

LAKIALOITE 77/2004 vp

Laki kosmeettisista valmisteista

Eduskunnalle

Lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle kosmeettisista valmisteista annettavaksi laiksi (HE 105/2004 vp).

Tavoite lopettaa kosmetiikan testauksessa käytettävät eläinkokeet on EU:ssa ja Suomessa yleisesti hyväksytty. Jo kosmetiikkadirektiivin 6. muutoksen yhteydessä tavoitteeksi asetettiin kosmeettisten valmisteiden testaukseen käytettävien eläinkokeiden lopettaminen kokonaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden alueella. Sekä kansallisessa että eurooppalaisessa eläinsuojelua käsittelevässä lainsäädännössämme on lisäksi selkeänä periaatteena, ettei turhia eläinkokeita saa tehdä.

EU:n kosmetiikkadirektiivin 7. muutoksessa säädetään, että valmiiden kosmeettisten valmisteiden testaaminen eläinkokeella kosmetiikkadirektiivin vaatimusten täyttämiseksi on kiellettyä jäsenvaltioissa. Se, että kosmetiikan ainesosien testaamisen osalta eläinkoekieltoa siirrettiin viimeistään vuoteen 2009, johtuu siitä, että kieltoa ei katsottu voitavan välittömästi toteuttaa koko EU:n alueella. Niille jäsenmaille, joille kielto on mahdollinen jo ennen esitettyä takarajaa, on sen sijaan jätetty mahdollisuus kieltää eläinkokeet myös kosmetiikan ainesosien testauksessa jo tätä aiemmin. Tämä vaihtoehto oli esitetty myös kauppa- ja teollisuusministeriön lausuntokierroksella olleessa lakiehdotuksessa. Samoin on huomioitava, että voimassa olevassa kosmetiikka-asetuksessa säädetään, että kosmeettisessa valmisteessa ei saa olla ainesosia tai niiden yhdistelmiä, jotka on testattu eläinkokeilla kesäkuun 30 päivän 2002 jälkeen sen osoittamiseksi,

että valmiste täyttää kyseisen asetuksen tai sen nojalla annettujen määräysten mukaiset vaatimukset.

Suomessa kosmetiikkateollisuus ei tee eikä teetä eläinkokeita, ja on hyvin epätodennäköistä, että tarvetta eläinkokeilla testaamiseen syntyisi. Näin ollen esteitä eläinkoekiellon nopealle voimaansaattamiselle ei ole. Lainsäädännöllä vahvistettu eläinkokeettomuus voidaan lisäksi nähdä myyntivalttina suomalaiselle kosmetiikkateollisuudelle. Myös kosmeettisten ainesosien ja ainesosien yhdistelmien eläinkokeella testaamisen kieltä olisi siis sekä mahdollinen että edullinen ratkaisu Suomelle.

Kuluttajilla on jatkossakin säilytettävä toimiva mahdollisuus valita eläinkokeita välttävien yritysten tuotteita. Nyt lakiesityksen eläinkoemarkintöjä koskeva pykälä on epäselvä ja vaikeasti tulkittava. Muotoilun mukaan eläinkokeettomuusmerkintä on käytettävissä vain silloin, kun valmisteeseen mitään ainesosaa ei mikään toimija ole koskaan testannut eläinkokeella. Tällainen muotoilu ei tunnu mielekkäältä, sillä se tekisi eläinkokeettomuusmerkinnän käytön käytännössä mahdottomaksi, sillä lähes kaikki kosmetiikan ainesosat on joskus, useat jo kymmeniä vuosia sitten, testattu eläimillä. Myönteistä pykälän tekstissä on, että sillä voidaan estää harhaanjohtavat "tätä tuotetta ei ole testattu eläinkokein" -tyyppiset väitteet tapauksissa, joissa eläinkokeettomuus koskee vain valmista tuotetta, muttei esimerkiksi valmistajan teettämää ainesosan testausta.

Eläinkokeetonta kosmetiikkaa haluavalle kuluttajalle on tärkeää, ettei hän valmistetta ostamalla tue eläinkokeiden jatkumista eikä eläinkokeista hyötyvää yritystä. Sillä ei sen sijaan ole merkitystä, että ainesosat on kauan sitten saatettu testata eläinkokein. Onkin tärkeää, että eläinkokeista toiminnassaan irtisanoutunut yritys voi merkinnöillään kertoa eläinkoepolitiikastaan kuluttajille. Lakiin kosmeettisista valmisteista onkin lisättävä mahdollisuus ilmoittaa kuluttajalle tuotemerkinnöin, että kosmetiikkavalmisteessa ei ole käytetty ainesosia, jotka on testattu eläinkokeilla tietyn, valmistajan ilmoittaman päivän jälkeen. Valmistajalla on myös oltava kattavat todisteet sekä kyseisen menettelyn noudattamisesta että eläinkokeettomuuspolitiikastaan yleisesti.

Tässä lakialoitteessa esitetään lakia kosmeettisista valmisteista muutettavaksi siten, että laissa kielletään sekä kosmeettisten valmisteiden että ainesosien testaaminen eläinkokeilla Suomessa. Lisäksi esitetään, että kosmetiikkatuotteita valmistavalla yrityksellä on oikeus tuotemerkinnällä ilmoittaa päivämäärä, josta alkaen se on sitoutunut olemaan käyttämättä tuon päivän jälkeen eläinkokein testattuja ainesosia. Muutoin hallituksen esitys hyväksyttäisiin esityksessä muodossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kosmeettisista valmisteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—6 §
(Kuten HE)

7 §

Eläinkokeiden käyttö kosmeettisten valmisteiden testauksessa

Valmiiden kosmeettisten valmisteiden sekä kosmeettisten ainesosien ja ainesosien yhdistelmien testaaminen Suomessa eläinkokeilla kosmeettisille valmisteille säädettyjen vaatimusten täyttämiseksi on kielletty.

(2 mom. poist.)

8 §
(Kuten HE)

9 §

Eläinkokeita koskevat väitteet

Väitteitä, joiden mukaan kosmeettista valmistetta varten ei ole tehty eläinkokeita, saa esittää kosmeettisen valmisteen pakkauksessa ja valmisteeseen liittyvissä asiakirjoissa, ilmoituksissa, etiketeissä ja vastaavissa ainoastaan edellyttäen, että valmistaja tai sen tavarantoimittajat eivät ole testanneet valmista kosmeettista valmistetta, kosmeettisen valmisteen esiasetetta eivätkä mitään kosmeettisen valmisteen ainesosaa eläinkokeilla eivätkä käyttäneet ainesosia, joita muut ovat testanneet eläinkokeilla uusien kosmeettisten valmisteiden kehittämistarkoituksessa.

Väitteitä, joiden mukaan kosmeettista valmistetta varten ei ole tehty eläinkokeita valmistajan ilmoittaman aikarajan jälkeen, saa esittää kosmeettisen valmisteen pakkauksessa ja valmisteeseen liittyvissä asiakirjoissa, ilmoituksissa, etiketeissä ja vastaavissa siinä tapauksessa, että

valmistaja tai sen tavarantoimittajat eivät ole testanneet valmista kosmeettista valmistetta, kosmeettisen valmisteeseen esiastetta eivätkä mitään kosmeettisen valmisteeseen ainesosaa eläinkokeilla eivätkä käyttäneet ainesosia, joita muut ovat testanneet eläinkokeilla ilmoitetun aikarajan jälkeen uusien kosmeettisten valmisteiden käyttötarkoituksessa. (Uusi)

10—16 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 2004

Anni Sinnemäki /vihr
Jyrki Kasvi /vihr
Erkki Pulliainen /vihr
Janina Andersson /vihr
Tuija Brax /vihr
Osmo Soininvaara /vihr

Satu Hassi /vihr
Ulla Anttila /vihr
Sari Essayah /kd
Pia Viitanen /sd
Satu Taiveaho /sd